

ל' בניסן תשפ"ב
01 במאי 2022
5000-3001-2022-003446

לכבוד
רשימת תפוצה

שלום רב,

נספח א': מענה לעיקרי הטענות שעלו בשימוע

1. בהמשך לשימוע שפרסם משרד התקשורת ("המשרד") ביום 2 בפברואר 2022 בנושא "הסרת חסמים תחרותיים בשירות 'קו כשר'" ("השימוע"), להלן יפורטו עיקרי ההתייחסויות שהתקבלו לשימוע¹, והמענה להן.

2. להלן התייחסות המשרד לעיקרי הטענות שעלו בשימוע:

2.1 **טענה:** בשיקולי קביעת מדיניות בשוק התקשורת, תחרות אינה המטרה היחידה, ונכון לאפשר לציבור מנויי שירות "קו כשר" לצרוך שירותי תקשורת התואמים את תפיסת עולמם.

מענה: בהתאם למפורט בשימוע עמדת המשרד היא כי שינוי האסדרה אינו פוגע כלל בשירות התקשורת המסופק לצרכנים אשר חפצים בשירותי סלולר מסוננים ללא חיבור לאינטרנט. מבחינה טכנולוגית ניתן לספק את מכלול השירותים הניתן כיום למנויי שירות "קו כשר" גם ללא השתייכות לקומת מספור ייעודית. אין עניינו של השימוע בשינוי תוכן השירות המסופק למנוי, אלא בשינוי במתכונת אספקתו ובביטול חלק מהתניות הקיימות בו, המגבילות, בין היתר, ניידות מספרים. האסדרה המוצעת בשימוע מאפשרת את אספקת שירות "קו כשר" הקיים היום על כל מרכיביו – הימנעות מחשיפה למסרונים ולאינטרנט והגבלת שיחות יוצאות – לצד הרחבת האפשרות לספק שירותים מסוננים ברמות סינון מגוונות; זאת תוך הסרת המגבלות התחרותיות הקיימות כיום אשר מחייבות את מנויי "קו כשר" להתחייב לכלל מרכיבי השירות: מספר טלפון, סוג מכשיר סלולרי, כרטיס SIM ואופן הגבלת השיחות היוצאות.

2.2 **טענה:** מנויי "קו כשר" מעוניינים במסלול הרמטי שלא ניתן לשנות את תכונותיו, וזאת על מנת שהורה יוכל להיות בטוח שילדיו לא יחשפו לתכנים לא רצויים. מתן האפשרות לניידות מספרים מלאה למנויי "קו כשר" מאיננת את ההרמטיות האמורה כיוון ששירות "קו כשר" ניתן לשינוי על נקלה. כך, מתאפשר למנויים האוחזים במכשיר וביניהם קטינים, שאינם בהכרח בעלי הקו, לפנות לשירות הלקוחות ולשנות את חבילת השירותים, כפי המצב שהיה בעבר בטרם החלת הסדר "קו כשר" כמתכונתו הנוכחית,

¹ לשימוע התקבלו התייחסויות מחברות הסלולר, מעמותת ועדת הרבנים לענייני תקשורת ("ועדת הרבנים"), עמותות חברתיות נוספות, נציגי קהילות מהציבור החרדי, והציבור.

אשר כשל מסיבה זו. מצב זה נמנע כיום שכן הגבלות מסלול השירות הוגדרו במתגים הרשתות הסלולריות כלפי מנויי הקומות הכשרות, כך שלא ניתן לשנות את תכונות המסלול באמצעות מערכת שירות הלקוחות. בהיעדר מגבלות ממוכנות והרמטיות, מבחינת חלק מציבור מנויי "קו כשר" מדובר בשירות אחר במהותו אשר נתון למניפולציות, שגיאות ושינויים בידי מי שאינם מורשים.

מענה: האסדרה המוצעת בשימוע תמשיך לאפשר למנוי להגביל את האפשרות להשתמש בשירותים מסוימים, כפי ההגבלה הקיימת היום, ותמשיך לאפשר למנוי להשתמש בכרטיס SIM רק באמצעות מכשיר שתכונותיו הוגבלו, ללא שינוי מהמצב הנוכחי. ככל ומכשיר הסלולר נעדר יכולת לספק שירותים מסוימים כמו גלישה באינטרנט או קבלת ומשלוח מסרונים, הרי שלקוח הקצה לא יקבל שירותים אלה, ללא תלות בתכנית אותה הוא רוכש מהחברה, כך שהגבלת שירותים אלה אינה נתונה למניפולציות או שגיאות. אם כן, החשש האמור לגבי עריכת שינויים במסלול כנגד רצון המנוי, מוגבל לרכיב של הגבלת השיחות היוצאות בלבד, ואין מקום לחשש מפני היחשפות לאינטרנט.

בניגוד לנטען, האסדרה היום שונה מהמצב ששרר בשנת 2005, זאת בין היתר נוכח הוספת הוראות ברישיון באשר לאופן ביצוע שינוי בתכנית תעריפים²; ובהוראות אשר מגבירות את השקיפות למנוי³.

יובהר כי על פעולה של קטין, ובכלל כך הצטרפות לתכנית תעריפים או ביצוע ניידות מספר טלפון, חלות בין היתר אף הוראות חוק הכשרות המשפטית והאפטורפוסות, תשכ"ב-1962. יודגש כי המשרד לא מכיר תלונות על שינוי מסלול או תכנית תעריפים שבוצע באמצעות קטין שלא בהסכמת המנוי, וגם חברות הסלולר שנשאלו על כך על ידי המשרד מסרו כי לא התקבלו תלונות כאלה. כיוון שתופעה זו אינה קיימת בציבור הכללי, המסקנה היא כי הדין הקיים הרלוונטי לכך מונע זאת ואין לחשוש מהתפתחותה של תופעה זו דווקא במגזר מנויי שירות "קו כשר". בנוסף, לחברות קיימת האפשרות להקשיח את מנגנון הזיהוי האמין או לבצע פעולות אחרות על מנת לחסום תופעה שכזו ככל שהיא תתפתח, ללא התערבות המשרד.

בנוסף לאלה, נדמה כי גם המסלול הנוכחי חשוף לטעויות או מניפולציות אשר נטענו לעיל, לפחות בחלק מחברות הסלולר. זאת נוכח העובדה כי חלק מחברות הסלולר מפעילות מנגנוני בקרה אשר מוודאים כי כרטיס סים כשר משויך לתכנית "קו כשר" בלבד ולא לתכנית תעריפים אחרת בה לא קיים סינון שיחות יוצאות. ככל והמגבלות הן הרמטיות וממוכנות הרי ששיוך כרטיס סים כשר לתכנית שאינה "קו כשר" אינו אפשרי ולא נדרש לבדוק זאת. מנגד, ככל ונדרש לעשות כן הרי שכל חברות הסלולר אשר מציעות שירות "קו כשר" נדרשות לעשות זאת – דבר אשר אינו קורה היום.

מכל אלה עולה כי החשיפה למניפולציות או לטעויות בשירות "קו כשר" אינה שונה בין המצב הקיים למצב שיהיה בהתאם למתכונת האסדרה החדשה; אין להשוות את

² כך למשל, סעיף 60.6 ברישיון סלקום ישראל בע"מ לפיו שינוי תכנית תעריפים יעשה בבקשה מאת המנוי בלבד.
³ כך למשל, סעיף 55.5 (ה) ברישיון סלקום ישראל בע"מ לפיו במידה וביקש המנוי לערוך שינוי בהסכם ההתקשרות, תימסר למנוי הודעה מודפסת על כך; וכן בנספח ה'1 ברישיון סלקום ישראל בע"מ לפיו שם תכנית התעריפים ועיקרי התכנית יפורטו בחשבון החודשי שמקבל המנוי, כך יש שתי אינדיקציות למנוי לשינוי תכנית התעריפים.

האסדרה החדשה למצב שנהג בשעתו במסלולים הכשרים ששיווקו חברות הסלולר טרם הקמת ועדת הרבנים; ואין לקבל את הטענה כי בשל שינויי האסדרה מדובר בשירות אחר במהותו.

2.3. **טענה:** הורה אשר רוכש לילדיו מכשיר "כשר" ותכנית כשרה, אינו בטוח שילדיו לא יחשפו לשימושים לא ראויים, שכן ניתן לרכוש כרטיס פריפייד ולהכניסו למכשיר הכשר ולהתקשר ליעדים לא כשרים. בנוסף, ניתן בתשלום נמוך לפרוץ את המכשיר ולגלוש באמצעות כרטיס הפריפייד ברשת האינטרנט. לפיכך, ביטול הקשירה בין המכשיר לכרטיס סים משמעו ביטול הקומה הכשרה.

מענה: הטענה נדחית. בניגוד לנטען, שינוי האסדרה לא מבקש לבטל את הקשירה בין מכשיר לכרטיס סים בשירות "קו כשר", אלא מבקש להוסיף על מצב קיים זה אפשרות נוספת ולפיה מנוי יוכל לקבל שירות "קו כשר" בכרטיס סים שיוכל לפעול גם במכשיר סלולרי שתכונותיו אינן מוגבלות. מעבר לכך, ככל ובחר המנוי לרכוש מכשיר סלולרי שבו קיימת הגבלה שאינה מאפשרת קבלת שירות סלולרי בכל כרטיס סים, הרי שהתרחישים המתוארים לא יתאפשרו. מעבר לכך, שינוי אסדרה זה לא בלבד שאינו פוגע בשירות הקיים אלא בכוחו להגדיל את מצבת המנויים של שירות הגבלת שיחות יוצאות, שכן יוכלו לקבל שירות זה בכל סוג של מכשיר, ככל שיחפצו בכך.

2.4. **טענה:** בעקבות שינוי האסדרה, המכשירים הכשרים שכבר נרכשו ומופעלים לא יספקו את שירות "קו כשר" המובטח כיוון שניתן יהיה במעקף קל לספק שירותים אסורים באמצעות מערך שירות לקוחות בחברת הסלולר. אשר על כן, המשרד מעקר מתוכן את המכשירים הכשרים הקיימים, ומסב נזק של מאות מיליוני שקלים לצרכנים.

2.5. **מענה:** הטענה נדחית. מנוי שירצה לשמור על המצב הקיים של מכשיר כשר, סים כשר ושירות "קו כשר" אשר כולל הגבלת שיחות יוצאות לא יושפע מהשינוי באסדרה וימשיך לקבל את אותו שירות שמקבל היום ללא שינוי. שינוי האסדרה ישפיע על מנויי שירות "קו כשר" – קיימים או פוטנציאליים – אשר ירצו לעשות שינוי באחד או יותר מרכיבי המסלול. כפי שהוסבר בהרחבה בסעיף 2.1 לעיל, אין כל שינוי באספקת שירות "קו כשר" בשל החלת ניידות מספרים מלאה.

2.6. **טענה:** בבסיס השימוע עומד הרעיון המסדר שמנויי שירות "קו כשר" מעוניינים בשירות זה אך אינם מעוניינים להזדהות או להיות מזוהים ככאלה באמצעות מספר הטלפון ו/או המכשיר הסלולרי. אך אין הדבר כן. מנויי שירות "קו כשר" חפצים בזיהוי באמצעות הקומות הכשרות, כיוון שהזיהוי הוא מרכיב חשוב לשימור המסגרת החברתית ולזהות הקהילתית, וכן על מנת שתהיה יכולת לציבור החרדי לזהות מי הוא בר-שיחם.

מענה: הטענה נדחית. הרעיון המסדר בבסיס השימוע הוא סעיף 5 לחוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982 ("חוק התקשורת") אשר קובע כי בעל הרישיון יספק ניידות מספרים לכל מנוי שיבקש זאת, באותו איזור חיוג ולאותו סוג של שירות בזק. הרציונל לכך הוא הבטחת התחרות – היכולת של כל מנוי להתנייד באופן חופשי בין חברות הסלולר תוך שמירה על מספר הטלפון שלו, מבטלת חסם מעבר משמעותי ומאפשרת למנוי למקסם את תועלתו. זאת, כיוון שמספר הטלפון מזהה את המנוי כלפי

כולי עלמא ושינוי המספר מאלץ את המנוי לעדכן בכך גורמים רבים – סביבה עסקית, משפחתית וחברתית; עדכון מנגנונים בירוקרטיים ומשרדי ממשלה ועוד. כיום, כדי לספק את מאפייני שירות "קו כשר" לא נדרשת קומת מספרים ייעודית כבעבר. ואשר על כן אין להחריג אותו מהחובה לספק ניידות מספרים אשר קבועה בסעיף 5א בחוק התקשורת.

בנוסף לכך, המשרד אינו מקבל את הרציונל שעומד בבסיס הטענה, לפיו – הזיהוי הקהילתי חשוב אף במחיר של פגיעה מסוימת בתחרות. באשר לטענת הזיהוי הקבוצתי – כפי שהוסבר במסמכי השימוע, זיהוי של קבוצת מנויים מטעמים תרבותיים אינו מבסס נימוק רגולטורי להגבלת ניידות המספרים, הגבלת התחרות בשוק ושימוש במשאבי המספור לצורך כך.

2.7. **טענה:** לתפישתם של מנויי "קו כשר" הזיהוי הוא חלק מהשירות שהמנוי קונה. לזיהוי הקבוצתי באמצעות הקומות הכשרות קיימת חשיבות רבה לציון ההשתייכות לקבוצה אמונית מסוימת המקפידה על טוהר התכנים. הקומות הכשרות מזוהות עם ועדת הרבנים ומשמשות כ"מותג", תו-תקן ותעודת כשרות למסלול מושגח דתית, ואשר על כן שינוי האסדרה פוגע בקניין הרוחני של ועדת הרבנים ומטעה את הציבור.

מענה: מאגר מספרי הטלפון הוא משאב לאומי מוגבל. הועדה והקצאה של מספרי טלפון הוגבלו בסעיף 5א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982 לשימוש בלבד ללא העברת זכויות קנייניות, כפי שמובהר במפורש בסעיף א' במבוא לתכנית המספור לשירותי טלפוניה, שירותים נלווים ושירותי ערך מוסף בישראל מיום 10 בספטמבר 2012⁴. לפיכך, אין בסיס לטענה לפיה מספר הטלפון הכלול בקומות הכשרות מהווה קניין של ועדת הרבנים, וכן לטענה בדבר הטעת הציבור.

כפי שהוסבר במסמכי השימוע והרחבה לעיל, גם באסדרה החדשה מנויי "קו כשר" יוכלו לקבל את אותו שירות כבעבר. לכן מותג הכשרות אינו נפגע, אלא שתוסר הבלעדיות על קביעת תו-התקן ואספקת השירות הכשר.

2.8. **טענה:** ההגבלות השונות בשירות "קו כשר", אשר הוסכמו על דעת המנוי, נועדו בין היתר להקשות על המנוי לעבור לתכנית שאינה כשרה, וזאת על מנת שלא יעמוד בפני בחירה יומיומית בין מותר ואסור לפי אמונתו. כל זאת מתוקף הגבלה עצמית שנעשת בבחירה חופשית ומודעת. בכך המשרד מעקר משורש את ההגנה מחשיפה לתכנים בעייתיים.

מענה: האסדרה החדשה אינה גורעת מיכולתו של המנוי שלא לנייד את מספר הטלפון שלו. מנוי שירצה שלא לעמוד בפני בחירה יומיומית בין מותר ואסור לפי אמונתו יכול לרכוש מכשיר מוגבל בתכונותיו כך יהיה מוגן מתכנים באינטרנט ובמסרונים, וכן יוכל להמשיך ולבקש לקשור בין מכשיר לסים כפי שניתן לעשות זאת כיום. כך יוכל המנוי להגן על עצמו גם מפני תכנים קוליים אשר נוגדים את השקפתו. תכליתה של הרגולציה אינה להטיל חובות על חברות התקשורת כדי לסייע למנוי לבחור בהגבלה עצמית על מנת שלא יעמוד בבחירה יומיומית בין מותר ואסור לפי אמונתו.

⁴ https://www.gov.il/he/Departments/policies/number_policy

2.9. **טענה:** בניגוד לנטען בשימוע, אין פגיעה תחרותית בתחרות בין חברות הסלולר: את שירות "קו כשר" מספקות 8 חברות סלולר ולכן קיימת בו תחרות ערה ולא כנכתב בשימוע. בנוסף, קיימת תחרות לשירותי סלולר מושגחים, שכן קיימים מסלולי סלולר מושגחים רבים, ולכן ועדת הרבנים אינה גוף בלעדי. החלפת מכשיר וויתור על מספר אינם מהווים חסם מהותי להתפתחותו של גוף כשרות מתחרה, שכן עלות המכשיר נמוכה וניתן להודיע לאנשי הקשר אודות החלפת המספר.

מענה: בשל מאפייני שירות "קו כשר" הקבועים כיום – הגבלת ניידות מספרים והצורך בהחלפת מכשיר בעת מעבר לשירות כשר אחר – קיים קושי לחברות הסלולר להציע שירותי סלולר כשרים מתחרים. קושי זה אף מהווה חסם כניסה משמעותי להתפתחותו של גוף כשרות מתחרה, הכל כפי שפורט במסמכי השימוע. זו הסיבה העיקרית אשר מנעה עד היום מכוחות השוק להצמיח באופן טבעי גוף מתחרה לוועדת הרבנים. בשל הפעילות הבלעדית של ועדת הרבנים בשוק התאפשרה הפגיעה בתחרות בין חברות סלולר, בתחרות על סוגי השירותים שיתאפשרו במסגרת שירות "קו כשר" ובתחרות על סוגי המכשירים.

בניגוד לנטען, את שירות "קו כשר" משווקות כיום 6 חברות סלולר בלבד, זאת אל מול 10 חברות אשר משווקות חבילות לכלל המנויים. בעניין שירותי סלולר מושגחים לא ניתן להשוות בין שירות "קו כשר" אשר בו אין גישה לאינטרנט וקיים סינון לתכנים קוליים ובין שירותים אחרים שמציעים סינון של אינטרנט על גבי מכשיר הסלולר.

2.10. **טענה:** בניגוד לנטען בשימוע, לא קיימת פגיעה תחרותית בשוק המכשירים. ראשית, ועדת הרבנים קובעת קריטריונים כתובים וברורים ביחס לתכונות שבהן המכשירים צריכים לעמוד. שנית, קיימים עשרות יבואנים ודגמים רבים של מכשירים המאפשרים לשימוש על ידי ועדת הרבנים, ואף יותר מאשר מכשירים לא-חכמים שאינם כשרים. טווחי המחירים המוצעים לחנויות מאת היבואנים דומים בין המכשירים שאושרו לשימוש על ידי ועדת הרבנים ובין אלה הדומים להם בתכונותיהם אשר לא קיבלו כשרות. לבסוף, היצרן או היבואן עושים התאמות למכשיר כשר בהגבלת ו"עיקור" תכונות מסוימות ולכן לעיתים מכשיר כשר יקר יותר אבל זה בטווח סביר ומוצדק.

מענה: האסמכתא שהועברה למשרד לכך שהוועדה קובעת קריטריונים ברורים למכשירים כשרים היא הסכם של ועדת הרבנים עם חברת סלולר מלפני עשור. אסמכתא זו אינה עדכנית. כן נציין כי אף רשות התחרות מצאה אך לאחרונה כי ועדת הרבנים אינה קובעת סטנדרט אחיד לייבוא מכשירים כשרים כפי שנכתב בנספח צרוף למסמכי השימוע. המידע שעליו נסמכת הטענה כי אין פגיעה תחרותית בשוק המכשירים מפורט במסמכים שהועברו למשרד בשימוע, אך בחינת המידע שהועבר מגלה כי ההיפך הוא הנכון. ראשית, מכשירים של יצרנים מסוימים אשר אושרו לשימוש על ידי ועדת הרבנים מיובאים באופן בלעדי, לעומת אותו מכשיר בגרסה שאינה "כשרה" אשר מיובא על ידי מספר יבואנים. זאת חרף הטענה שהשוק של מכשירים לא-חכמים שאינם כשרים קטן הרבה יותר. שנית, על אף הטענה כי טווחי המחירים המוצעים לחנויות מאת היבואנים אינם משמעותיים הרי שמכשיר בגרסה הכשרה יקר לצרכן בכ-30% מאותו מכשיר

בגרסה שאינה כשרה. פער זה להערכת המשרד אינו סביר, גם ככל ומתבצעות התאמות במכשיר הכשר.

2.11. **טענה:** שינויי האסדרה המוצעים יביאו לצמצום התחרות, בניגוד למטרת השימוע בהסרת חסמים תחרותיים ובהרחבת התחרות. אף אם יקומו גופי כשרות נוספים, מני אינו בוחר בתוכנית כשרה בשל תנאיה המסחריים, אלא בשל התאמתה לאמונותיו, אורח חייו והשתייכותו הקהילתית. כך יתפצל סגמנט שוק הכשר לתתי שווקים סגמנטלים קטנים בהיקפם, ולא תתקיים תחרות או שיפור באיכות ובמחיר השירות והמכשירים. במקרה זה ייתכן וכשרויות מסוימות יהיו זמינות אצל חברת סלולר אחת בלבד, מה שיאפשר האמרת מחירים משמעותית על רקע אותה בלעדיות, ומחוסר האפשרות להתנייד בין חברות הסלולר השונות.

מענה: הקמת גופי כשרות נוספים תרחיב את מגוון שירותי התקשורת, תכניות התעריפים והמכשירים המוצעים כיום למנויי שירות "קו כשר" ולמנויים פוטנציאליים נוספים, ותגדיל את תועלת הצרכן, דבר אשר נמנע כיום. ככל שתתרחש פרגמנטציה כמתואר עד כדי שיווק בלעדי של מסלול כשר בידי חברת סלולר מסוימת, לקהל המנויים תעמוד האפשרות להתכנס סביב מספר מצומצם יותר של כשרויות על מנת להביא לשיווי משקל חדש בשוק אשר יאזן בין המגוון ובין המחיר. שיווי משקל זה יהיה שיווי המשקל האופטימלי של השוק, אשר מגלם תועלת צרכן גבוהה יותר ביחס למצב הנוכחי.

מעבר לכך, התרחיש המתואר אינו ודאי. מספר גופי הכשרות שחברת סלולר תתקשר איתם בהסכם כפוף לשיקולי עלות-תועלת של החברה, וקיים מרווח שמאפשר הפעלתן של מספר כשרויות תחת אותה חברת סלולר מחד, ומאידך מאפשר לגוף הכשרות לבחור בחברה המתאימה לשיקוליו התחרותיים. בשל כך, ככל וחברת סלולר תעלה מחירים למנויי מסלול "קו כשר" א', חברה מתחרה תוכל להציע מחירים תחרותיים למנויים אלה, הגם שהיא מפעילה תחתיה מסלול "קו כשר" אחר.

2.12. **טענה:** שינוי האסדרה יגרום לאיבוד כוח המיקוח של קבוצת מנויי שירות "קו כשר" אשר עד היום הייתה נפרדת ומובחנת באמצעות הקומות הכשרות. בשל כך המחירים יתייקרו וזאת בניגוד למטרת המשרד.

מענה: שינוי האסדרה לא ישנה לרעה את כוח המיקוח של קבוצת מנויי שירות "קו כשר". פלח השוק של מנויי "קו כשר" מובחן במאפיינים דמוגרפיים, גיאוגרפיים, אורח חיים וערכים, ובשל כך קל לזיהוי ולהתאגדות. אין כל משמעות לכוח מיקוח שניתן לזיהוי באמצעות קומה כשרה כיוון שכוח המיקוח ניתן לקבוצה עצמה שהיא בעלת המאפיינים כאמור. כשם שבשווקים ומוצרים אחרים פלח שוק בעל מאפיינים דומים מצליח להתאגד ולהזיל עלויות, כך צפוי שיקרה גם בשירותי הסלולר. בנוסף, למנויים יתאפשר להתאגד בגוף כשרות חדש שעשוי להשיג תנאים טובים יותר אל מול חברות הסלולר.

2.13. **טענה:** החובה לאפשר למנוי לממש כל שירות ללא תלות בסוג מכשיר הסלולר אינה יכולה להתקיים ככל והמכשירים "מעוקרים" מתכונות מסוימות, כמו שליחת מסרונים.

לפיכך, מבוקש שהמשרד יבהיר כי חברת הסלולר נדרשת לאפשר למנוי לעבור לכל מסלול שהוא מעוניין בו ובלבד שמכשיר הסלולרי של המנוי תומך בתכונות המסלול המבוקש. **מענה:** הטענה אינה מתקבלת. על פי תיקון הרישיון המצורף, על חברת הסלולר לאפשר למנוי להצטרף לכל שירות שהיא מציעה למנוייה, זאת בתנאי שמכשיר הסלולר נתמך ברשת החברה. גם במידה שהמכשיר הסלולרי מעוקר מתכונה מסוימת ואינו יכול לקבל את מלוא השירותים אותם בחר במסגרת התכנית, אין למנוע מהמנוי להצטרף לתכנית אותה ביקש. זאת, בין היתר, על מנת שהמנוי יוכל להשתמש בכרטיס הסיים בכל מכשיר אחר בו התכונה או השירות נתמכים.

2.14. **טענה:** החובה לאפשר למנוי לקבל שירות ללא תלות בסוג מכשיר הסלולר אינה יכולה להתקיים לצד המשך התליית מתן שירות "קו כשר" במכשיר "כשר", כיוון שמכשירי הסלולר ה"כשרים" הקיימים הם מוקשחים ולא ניתן להפעיל אותם באמצעות כרטיס סיים שאינו כשר.

מענה: הטענה אינה מתקבלת. ניתן ליישם את ההגדרות הרלוונטיות הקיימות בסיים המשוך לשירות "קו כשר" גם עבור סיים שאינו משוך לשירות "קו כשר" וזאת על פי בקשת מנוי המבקש לפתוח את ההקשחה של מכשירו הכשר.

2.15. **טענה:** קיומם של מספר גופי כשרות שונים יחייבו ניהול מאגרי מספר חסומים ומידע נוסף עבור כל כשרות. זהו ניהול מורכב של מספר מאגרי מידע בהיקפים גדולים אשר יצריך משאבי פיתוח וניהול רבים של חברות הסלולר. לכן מבוקש מהמשרד לקבוע כניסה מדורגת של גופים נוספים לשירותים אלה.

מענה: הבקשה נדחית. חברת סלולר רשאית כמובן לשקול שיקולי כדאיות כשגוף כשרות נוסף יבקש להתקשר עימה, ומדובר בהתקשרות עסקית לכל דבר ועניין. אין לקבוע הוראות רגולטוריות באשר למספר האופטימלי של גופי הכשרות שיפעלו בשוק או לקצב התפתחות כשרויות אלה אשר מתבסס בין היתר על הדרישות השונות של כל גורם וכן על התפתחויות טכנולוגיות.

2.16. **טענה:** חברות שונות במשק ממירות מסרונים להודעות קוליות באופן אוטומטי למנוי יעד שבתוך הקומות הכשרות. ההמרה מתבצעת על בסיס הקומות הכשרות בלבד ושינוי האסדרה יבטל את האפשרות של מנוי שירות "קו כשר" לקבל הודעות נחוצות.

מענה: הטענה נדחית. סעיף 5ב לחוק התקשורת קובע כי על בעל רישיון לאפשר, לפי בקשת מנוי, חסימת שירותי מסרון, ללא קשר לתכנית התעריפים שאליה הוא משוייך, כך שגם מנוי שאינו נמנה על הקומות הכשרות יכול לבקש להיות חסום לשירותי מסרון. בהתאם להוראת סעיף 5ב הנ"ל, במידה ונשלח מסרון למנוי אשר חסום לקבלת מסרונים, על בעל הרישיון למסור הודעה לשולח המסרון על כישלון העברתו, שבה יצוין מספר הטלפון של הנמען או שמו. המרת מסרונים להודעות קוליות יכולה להתבצע על בסיס חייוי שמתקבל מבעל הרישיון על כישלון העברת המסרון ליעדו. כך, כל מנוי אשר חסום לקבלת מסרונים יוכל לקבל הודעות נחוצות באופן קולי, ולא רק מנוי הקומות הכשרות.

2.17. **טענה:** בניגוד לנטען בשימוע, הסדרי שירות "קו כשר", לרבות הגבלת ניידות המספרים והקשירה בין המכשיר לכרטיס הסיים, נחתמו לבקשתו, להסכמתו ולרצונו החופשי של

- המנוי. הסדרים אלה אינם יוצרים כפייה, שכן למנוי עומדת האפשרות לבחור מוצר ומסלול אחרים. לפיכך, שינוי האסדרה פוגע בחופש ההתקשרות החוזית.
- מענה:** הסכמה חוזית בין חברת הסלולר ובין המנוי אינה יכולה לגבור על הוראות הדין, והיא אינה יכולה למנוע מהרגולטור לבצע שינויי אסדרה נדרשים.
- 2.18. **טענה:** שינוי האסדרה המוצע מהווה התערבות רטרואקטיבית בחוזים קיימים, עלול לפגוע בזכויות יסוד ועלול לפגוע באינטרס ההסתמכות של חברות הסלולר, באופן שמנוגד להנחיות היועץ המשפטי לממשלה בנושא הנחיות מנהליות לפיהן שינוי ההנחיות פועל בדרך כלל ממועד השינוי ולהבא ולא למפרע.
- מענה:** ראשית, נשיב כי באסדרה המוצעת אין מדובר בשינוי אסדרה למפרע. מדובר בשינוי שיחייב את חברות הסלולר מיום שהוא ייכנס לתוקף בהתאם להחלטה, ואין מדובר בקביעת תוקף למפרע. שנית, אף אם מדובר היה בשינוי למפרע הרי שבהתאם לסעיפים 6.2-6.3 בהנחיה מס' 1.0002 להנחיות היועמ"ש לממשלה רשות מנהלית רשאית לבצע שינוי בהנחיותיה, גם למפרע, וזאת אם מצב העניינים השתנה "והנתונים והשיקולים שהיו יפים בשעתם אינם יפים יותר במצב החדש, ולפיכך נשמט הבסיס מן ההנחיות". על אף שאין מדובר בקביעת תוקף למפרע הרי שבהתאם למפורט בשימוע מצב הדברים אינו דומה למצב שהיה קיים בשנת 2005, וקיימת הצדקה לבצע שינוי באסדרה.
- 2.19. **טענה:** ההחלטה צריכה לעמוד במבחני סעיף 4(ב) לחוק התקשורת לפיהן שיקולי השר הם שיקולים שבטובת הציבור. מטרת האסדרה היא כפייה וביטול רצון הפרט וההחלטה אינה תורמת לטובת הציבור. האסדרה החדשה פוגעת ברצונו החופשי של הציבור. לפיכך האסדרה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.
- מענה:** איננו מקבלים את הטענה כי האסדרה החדשה פוגעת בטובת הציבור, והכל כמפורט בהרחבה במסמך השימוע ובמסמך זה.
- 2.20. **טענה:** האסדרה לוקה בחוסר סמכות. סעיף 51ג(ג)2(א) לחוק התקשורת מגן על הצרכן מפני התערבות הרגולטור בהיקף ההגבלות שהמנוי מבקש לקבל על עצמו. תכלית הסעיף היא יצירת הסדר שלילי אשר במסגרתה נוטל משרד התקשורת את האפשרות לפגוע בהסדרים וולונטרים אלה.
- מענה:** הטענה נדחית. סעיף 51ג עניינו איסור הגבלה או חסימה של ציוד קצה. האסדרה החדשה עולה בקנה אחד עם סעיף זה, והיא אינה מונעת ממנוי או מקבוצת מנויים לבקש מבעל רישיון, ממי שעוסק בסחר בציוד קצה רט"ן או ממי שעוסק בסחר בציוד תקשורת הגבלה או חסימה של תכונות או מאפיינים שונים בציוד הקצה, בהתאם לסעיף 51ג(ג)2(א) לחוק.
- 2.21. **טענה:** האסדרה פוגעת בזכות למימוש עצמי וחופש הפרט, בזכות "להיעזב במנוחה" אשר היא חלק מהזכות לפרטיות, ובזכות לחינוך. האסדרה פוגעת בחופש לאוטונומיה קהילתית, חופש הדת, חופש החינוך, חופש הביטוי וערך השוויון.
- מענה:** הטענה נדחית. על פי השימוע מנוי יוכל לקבל שירות "קו כשר" בדיוק באותו האופן שבו הוא קיבל אותו עד היום, וזאת למעט מגבלת ניידות המספרים. אין מניעה,

כאמור לעיל, כי כל קבוצה תקבע לעצמה את האפשרויות שלה לאוטונומיה קהילתית או לאמצעי זיהוי חברתי. עוד יובהר כי המשרד לא התערב במגבלות שאותן מעוניין הציבור החרדי להטיל על עצמו, ולמשל לא קבע מהם הקריטריונים שעל פיהם יבוצע סינון שיחות. המגבלה היחידה שאותה ביקש המשרד להסיר בשימוע היא מגבלת ניידות המספרים, וזאת מהטעמים שפורטו בשימוע.

2.22. **טענה:** האסדרה פוגעת בציפיה לגיטימית וביסוד היציבות. המשרד הכיר לאורך 17 השנים האחרונות בזכות ועדת הרבנים לקיים את הסדרי שירות "קו כשר". על סמך זה קשרה ועדת הרבנים קשרים חוזים עם חברות סלולר, ובהסתמך על כך הצטרפו למעלה מחצי מיליון מנויים אל שירות "קו כשר", אשר מצפים שהמדינה לא תבטל את המסלולים הכשרים. שינוי האסדרה יוריד לטימיון את השקעת ועדת הרבנים, חברות הסלולר והמנויים, ותחייב השקעה בפתרונות אחרים שיחייבו ככל הנראה החלפת כל מכשירי הטלפון הקיימים.

מענה: ההוראות שקבע המשרד במהלך השנים חלו על חברות הסלולר ולא על ועדת הרבנים. המשרד לא היה צד להסכמים בין ועדת הרבנים לבין חברות התקשורת. הקמת הקומות הכשרות הייתה אמצעי בלבד לצורך קיומו של שירות "קו כשר" בעבר, ולא הייתה המטרה עצמה. בעקבות השינויים הטכנולוגיים וההבנה כי לא נדרשת קומה כשרה על מנת לספק את מאפייני שירות "קו כשר" עלה כי הגיעה העת לבטל את מגבלת ניידות המספרים, בשירות זה. בנוסף, האסדרה החדשה אינה מחייבת החלפת מכשיר טלפון, כפי שפורט לעיל.

2.23. **טענה:** באסדרה החדשה נאמר כי לכל "קו כשר" תהיה יכולת לעבור לכל תכנית אחרת בחברות הסלולר. נבקש להבהיר כי בפני מנויי "קו כשר" תעמוד האפשרות לעבור לכל אחת מתכניות ושירותי המגזר הפרטי הפתוחות לכלל הקווים.

מענה: הטענה מתקבלת. מנויי "קו כשר" לא יוכלו לעבור לתכניות המוצעות לאוכלוסיות מובחנות אחרות אשר התקשרו עם חברת הסלולר בהסכם ייעודי. מנויי "קו כשר" יוכלו לעבור לתוכניות הפתוחות לכלל הלקוחות הפרטיים של החברה.

2.24. **טענה:** יש לבצע התאמה נוספת במסמך האפיון הפונקציונלי בנושא ניידות מספרים: מחיקת סעיף 7 בנספח א' בטופס בקשת ניווד של מספר טלפון נייד, שבו כתוב כי ידוע למנוי כי במידה והיה לו מספר "כשר" המעוגן בהסכם עם "ועדת הרבנים", גם אצל מפעיל קולט המספר המנויד יוכל להיות רק מספר "כשר" המעוגן בהסכם עם "ועדת הרבנים".

מענה: על חברות הסלולר להטמיע את ההוראות הכתובות במסמך ההחלטה במסמך האיפיון הפונקציונלי.

2.25. **טענה:** בעקבות האסדרה המוצעת קיים חשש כי מנויי שירות "קו כשר" יתנתקו מחברות הסלולר, ויקבלו שירותים ממפעילי סלולר בחו"ל או שיחדלו לחלוטין להשתמש בשירותי סלולר. בעקבות זאת קיים חשש לפגיעה ממשית בחברות התקשורת ובמנויים.

מענה: לעמדת המשרד, לא קיים חשש ליציבות שוק הסלולר בעקבות האסדרה המוצעת. תיתכן נטישה מסוימת של חלק ממנויי "קו כשר" בשל פגיעה להשקפתם בשירותי הסלולר

אותו הם מצפים לקבל. חשש זה עמד לעיני המשרד בשיקוליו. נוכח הכשלים התחרותיים הנוכחיים בשירות "קו כשר", ולאחר שנבחנו חלופות שונות לשינויי האסדרה אשר מפורטים בנספח ב', המשרד הגיע לכלל מסקנה כי האסדרה המוצעת היא מיידית. יחד עם זאת, על פי הערכות המשרד, קיימים כיום צרכנים במגזר החרדי אשר כתוצאה מהאסדרה הנוכחית בוחרים לשלם על קו סלולרי נוסף על שירות "קו כשר" שברשותם. ייתכן בהחלט שבשל האסדרה המוצעת תיגרע כמות מנויים גדולה ממצבת מנויי חברות הסלולר מקרב המחזיקים שני קווים כאמור. זו תוצאה רצויה בעיני המשרד כיוון שהיא מבטאת יעילות כלכלית ותועלת צרכנית גבוהה, אשר נמנעה עד כה בשל חסמי המעבר הקיימים באסדרה הנוהגת.

2.26. **טענה:** לשימוע מטרות פוליטיות ואידיאולוגיות פסולות ובתוכן הרצון לחנך את המגזר החרדי מחדש. המהלך מוצג בשימוע כפתרון לבעיה כלכלית, אולם בפועל לאסדרה המוצעת תכלית שונה, שאיננה ראויה ואשר מבטאת עמדה קדומה ביחס לציבור החרדי לוועדת הרבנים. תכלית השימוע היא פגיעה באוטונומיה הקהילתית והפרטית של הציבור החרדי.

מענה: תכלית השימוע הוצגה במפורט במסמך השימוע והטענה כאילו מדובר בעמדה קדומה ביחס לציבור החרדי או כי מטרתו פוליטית אין בה כל ממש.

2.27. **טענה:** האסדרה המוצעת היא מהלך שמגלם בתוכו נזק בלתי הפיך שכן פריצת הקומה הכשרה לא ניתנת לתיקון. הפגיעה החמורה בציבור החרדי עולה על התועלת שבשינוי המוצע. ניתן לטפל בכשלים הקיימים באופן נקודתי.

מענה: הגם שהמהלך של הסרת מגבלת הניוד על הקומה הכשרה עשוי להיות בלתי הפיך אין בכך כדי לומר שההחלטה אינה מדתית. תוצאת הסרת מגבלת ניוד המספרים הובאה בחשבון ביחד עם מכלול השיקולים הרלוונטיים להחלטה, ובהתאם לכך נוסח השימוע. כמו כן, לעניין החלופות האחרות שנבחנו ראה התייחסות בסעיף 3 להלן.

2.28. **טענה:** קיימים פגמים בהליך השימוע –

א. נטען כי משרד התקשורת לא פרסם את השימוע לציבור הרלוונטי, ולא הנגיש לו את דרכי התגובה לשימוע. עוד נטען כי על אף שהמשרד התבקש להאריך בחודשיים את תקופת המענה לשימוע, לא ניתנה ארכה כזו והשימוע לא פורסם באמצעים נוספים לציבור החרדי.

ב. תשתית עובדתית שגויה: נטען כי לא צורפו לשימוע מסמכים המבססים את הקביעות בנוגע להתנהלות הבעייתית, לכאורה, של ועדת הרבנים, וכי התשתית העובדתית עליה מבוסס השימוע מוטעית. לא צורפו לשימוע מסמכים או נתונים כמותיים או אמפיריים ונטען כי לא התבצעה בדיקה מקיפה ומעמיקה בעניין.

ג. טענות כי על המשרד היה לשמוע גורמים נוספים בעל פה.

מענה:

א. דבר השימוע ותוכנו פורסמו באופן נרחב במדיה החרדית, ובכלל זה באתרי אינטרנט ובעיתונים מודפסים רלוונטיים, כגון: כיכר השבת, בחדרי חרדים, חרדים10, המחמש, כיפה, ערוץ 7, בחזית, ביזנעס, JDN חדשות, יתד נאמן, הפלס והמודיע.

דרכי הפנייה לתגובות פורסמו בין היתר בעיתונים – יתד נאמן, הפלס והמודיע; ובאתרי האינטרנט – חרדים10, ביזנעס והמחדש. כתוצאה מהפרסום הנרחב התקבלו במשרד למעלה מ-1,500 תגובות מהציבור החרדי, בפקס' ובדוא"ל. כך שהטענה כי הציבור לא היה מודע לשימוע או לא היה מודע כיצד להגיב אליו חסרת בסיס.

ב. איננו מקבלים את הטענה כי לא צורפו מסמכים רלוונטיים לשימוע. השימוע התבסס, בין היתר, על תלונות שהתקבלו במשרד, על עמדת גורמי המקצוע במשרד ועל עמדת רשות התחרות.

ג. המשרד אפשר לכל המעוניין להעביר את עמדתו בכתב. המשרד שמע בעל פה חלק מהגורמים שלדעתו היו נדרשות הבהרות לגבי עמדותיהם. הגשת עמדה מפורטת בכתב יש בה כדי לתת מענה ראוי ומספק לזכות הטיעון, ואין כל חובה לשימוע גם בעל פה בנוסף למענה בכתב.

2.29. **טענה:** שירות "קו כשר" מתבסס כיום על "קומות כשרות". במידה והקומה הכשרה מתבטלת, המערכות של חברות הסלולר יצטרכו לזהות את הכשרות באמצעות פרופיל מנוי אישי ולא פרופיל קבוצתי. מדובר בשינוי מהותי שיהיה על החברות לבצע ואשר דורש תקופת היערכות של מספר חודשים.

מענה: נוכח הצורך בתקופת היערכות, המשרד קבע שני שלבים למימוש ההסדר שהוצג בשימוע. בשלב ראשון, תוסר המגבלה על אפשרות הניוד בין חברות הסלולר בשל קומת המספור אליה שייך מספר הטלפון המתנייד. כלומר, חברת סלולר ננטשת תאפשר לכל מנוי לנייד את מספר הטלפון שהוקצה לשימוש לחברת סלולר אחרת. חברת הסלולר הקולטת תחויב לקלוט את המנוי לתכנית אליה מבקש המנוי להצטרף ככל שפיתחה את היכולת הטכנולוגית לעשות זאת. כך יתאפשר למנוי שהוקצה לו מספר טלפון המשויך לשירות "קו כשר" להתנייד לחברת סלולר שאינה משווקת שירות זה או לחברת סלולר המשווקת שירות זה ולקבל כל שירות אחר וזאת כתלות ביכולת הטכנולוגית של חברת הסלולר הקולטת. השלב השני הוא מימוש מלא של ההסדר שהוצג בשימוע הכולל את החובה לאפשר מעבר בין כל תוכנית תעריפים המוצעת לכל מנוי, לכל מספר ולכל מכשיר. כמו כן, חברת סלולר תהיה רשאית להציע למנוי שיבקש זאת במפורש תוכנית תעריפים באופן שהשירות בה יינתן רק באמצעות מכשיר שתכונותיו הוגבלו או שבוצעה בו חסימה לשירות או יישום לבקשת מנוי או קבוצת מנויים ובלבד שתציע את אותה תוכנית באמצעות מכשיר שלא בוצעו בו מגבלות כאמור. עד מועד יישום השלב השני, יהיו רשאיות חברות הסלולר המספקות את שירות "קו כשר" לספק כל שירות אחר בקומת המספרים הכשרה שהוגדרה על ידם למנויים שירצו בכך, אולם לא יהיו חייבים בכך. יישום האסדרה כאמור צפוי להגביר את התחרות כבר בשלב הראשון אך לא באופן מלא. כך, מהשלב הראשון תתאפשר כניסתו לשוק של גורם מתחרה לוועדת הרבנים. מהלך זה בכוחו להפחית במידה רבה את כח השוק של ועדת הרבנים ואת האפשרות לניצולו לרעה. כתוצאה מכך תגבר התחרות בשוק המכשירים, בשירותי הסלולר המסוננים המשווקים לצרכן ובתחרות בין חברות הסלולר. בנוסף לכך, השלב הראשון יאפשר למנויי "קו כשר"

שאינם חפצים עוד בשירות אך מעוניינים לשמור על מספר הטלפון שלהם להתנייד ולעבור לתוכניות שאינן "קו כשר" – דבר שנמנע מהם כיום. בכלל זה יתאפשר למנויים שאינם רוצים להחזיק שני קווי סלולר לוותר על קו אחד. יישום בשני שלבים כאמור מאפשר לכלל הגורמים הרלוונטיים להתארגן לקראת האסדרה החדשה ולחברות הסלולר זמן היערכות מספק. מובן כי לכל חברה שמורה הזכות ליישם את השלב השני במלואו בזמן קצר יותר וזאת בהתאם לשיקוליה.

3. חלק מההתייחסויות שהתקבלו בשימוע כללו חלופות לשינויי האסדרה לאספקת שירות "קו כשר" שהוצע בשימוע ("החלופות"). לעמדת גורמי המקצוע במשרד, אף חלופה לא מיטיבה לאזן בין מתן האפשרות לציבור מסויים להימנע מחשיפה לתכנים ולטכנולוגיות מסוימות לבין העקרונות התחרותיים הנובעים מהוראות חוק התקשורת (בזק ושידורים), תשמ"ב-1982, למול החלופה שהוצגה בשימוע, והכל כפי שיפורט להלן.

חלופה א'

השארית מודל אספקת שירות "קו כשר" במתכונתו הנוכחית, תוך ביצוע שינויים פרסונליים בוועדת הרבנים, נוכח העובדה כי הוועדה, במתכונתה הנוכחית, אינה מייצגת את המגזר החרדי בכללותו, כפי שנועדה בעת הקמתה, אלא קבוצה מצומצמת בו בלבד. על פי חלופה זו, תוקם ועדת איתור אשר תבחר את הרכב האנשים אשר יאיישו את ועדת הרבנים, מכלל המגזרים השונים, ומדי תקופה שתקבע מראש תבוצע החלפה של הרכב הוועדה.

חלופה ב'

החלת שינויי האסדרה המוצעים בשימוע רק על מנויים חדשים ולא על קיימים, באופן בו כל מנוי חדש יוכל להתנייד ללא כל מגבלה ולהנות מ"כשרות" לפי בחירתו. לטענת מציעי חלופה זו, המתווה המוצע בשימוע מהווה התערבות רטרואקטיבית בחוזים קיימים. לכן, יש לאפשר ללקוח קיים להמשיך ולקבל את השירות במתכונתו הנוכחית, אשר כולל את השמירה על הקומות הכשרות כמאפיין זהותי קבוצתי.

חלופה ג'

הפעלת שירות "קו כשר" במתכונתו הקיימת, תוך מתן אפשרות למנויים לבחור שירות שונה להגבלת שיחות יוצאות של מספר גופים אחרים. לטענת מציעי חלופה זו, מנויי "קו כשר" מעוניינים לזהות ולהזדהות כבעלי טלפון כשר, אך מצד שני חלקם מעוניינים במדיניות בחסימת שיחות שונה מזו המבוצעת כיום. על כן חלופה זו משפרת את מצבם של מנויי "קו כשר" באופן אבסולוטי מבלי שהדבר יעשה על חשבון ויתורים הנתפסים בעיניהם כפגיעה באורח חייהם.

חלופה ד'

נציגי ציבור במודל של "שולחן עגול" בשיתוף עם משרד התקשורת ייקבעו "תו תקן כשר" מינימלי. ככל שיקומו גופים שיתחרו בוועדת הרבנים אשר יעמדו בתו התקן האמור וחברות

הסלולר יפעילו תכניות כשרות שונות בהתאם, תתאפשר למנויים ניידות מספרים או מעבר בין תכניות תעריפים שונות באותה חברת הסלולר בין תוכניות כשרות שונות בתוך הקומות הכשרות, אך לא תתאפשר ניידות לתכנית שאינה כשרה.

להלן עמדת המשרד לעניין החלופות –

חלופות א', ב' ו-ג': חלופות אלה משמרות את הבעיות התחרותיות אשר פורטו בסעיף 22 במסמכי השימוע, כלפי כחצי מיליון מנויים. **חלופה א'** אינה משנה כלל את מודל אספקת שירות "קו כשר" במתכונתו הנוכחית ואשר על כן משמרת את המצב הקיים שבו קיים חסם כניסה משמעותי לכל גוף שירצה לפעול בשוק ולהתחרות בוועדת הרבנים הקיימת. לכן, לא תתפתח תחרות על מגוון שירותי "קו כשר" כמו גם על מגוון המכשירים אשר יוכלו לשמש בשירות "קו כשר". מעבר לכך אין פתרון לבעיה שכיום התחרות בשירות "קו כשר" מצטמצמת לחלק מחברות הסלולר בלבד. **חלופה ב'** אינה משנה את מודל אספקת שירות "קו כשר" כלפי כחצי מיליון המנויים הקיימים. מנוי חדש לעומת זאת, יוכל לבחור האם להצטרף לשירות "קו כשר" שוועדת הרבנים הנוכחית מאשרת, או לשירות "קו כשר" אחר, ככל שיווצר. ככל ויבחר להצטרף לשירות "קו כשר" אחר – יוכל המנוי להתנייד ללא כל מגבלה. אך אם יבחר המנוי בשירות "קו כשר" שוועדת הרבנים הנוכחית מאשרת, השירות יפעל באותה המתכונת הקיימת כיום, קרי – מתן ניידות מספרים חלקית וכריכה בין כרטיס SIM לבין מכשיר סלולרי. דא עקא, גם כלפי מנויים חדשים אין כל שינוי מהמצב הנוהג כיום, שכן גם כיום מנוי חדש יכול לבחור בכל שירות או תכנית תעריפים שירצה. כמתואר במסמכי השימוע, הגבלת ניידות המספרים יצרה חסם כניסה משמעותי לכל גוף שירצה להתחרות בוועדת הרבנים הקיימת ולכן נמנע מכוחות השוק להקים אלטרנטיבה לשירות "קו כשר" הקיים. לכן, משמעות חלופה זו היא הנצחת המצב הקיים כלפי כלל המנויים, לרבות הכשלים התחרותיים אשר פורטו בסעיף 22 במסמכי השימוע. **חלופה ג'** מציעה לפתוח לתחרות את שירות הגבלת השיחות היוצאות. אף אם חלופה זו עשויה לפתור אפשרות של ניצול לרעה בעניין הגבלת שיחות יוצאות אשר מתוארת בסעיפים 13 ו-22.2 למסמכי השימוע, היא אינה מקימה תחרות חופשית בין כלל חברות הסלולר, אינה מביאה לתחרות בשירות "קו כשר" ואינה פותרת את הכשלים התחרותיים בשוק המכשירים.

חלופה ד': חלופה זו עשויה לכאורה לפתור חלק מהכשלים התחרותיים אשר הוצגו במסמכי השימוע. דא עקא, ייתכן כי "תו התקן הכשר" שייקבע לא יאפשר מרווח תחרותי לגופי כשרות נוספים להיכנס לשוק. כלומר, אם הקריטריונים שייקבעו אשר יהיו מוסכמים על כלל הציבור יהיו דומים לאלה הנהוגים היום בשירות "קו כשר", עלולה שלא להתפתח תחרות שכן תיפגע יכולת הבידול של גורם חדש שירצה לפעול בשוק. מאידך, מציעי חלופה זו הציעו קריטריון אשר מרחיב את השימוש הסלולרי: גישה חופשית לאינטרנט בלתי מסונן תיאסר, אך יותר השימוש באפליקציות מסוימות כדוגמת אפליקציות ניווט, תחבורה, בנקים וקופות חולים. במקרה זה קיים מרווח תחרותי משמעותי אשר מאפשר את התפתחותם של מסלולי "קו כשר" אחרים, אך לא הוסבר מי יהיה הגורם אשר יקבע את תו התקן הכשרותי ואין ערובה לכך שהמנויים

הקיימים והפוטנציאליים יקבלו עליהם את קביעות אותו גורם. יובהר כי משרד התקשורת לא התערב עד כה בסוגיות אלה ואין לו כל כוונה להתערב בכך. מציעי חלופה ד' הביעו התנגדות להחלת ניידות מספרים מלאה בטענה כי הזיהוי הקבוצתי על פי הקומות הכשרות הוא הכרחי לציבור החרדי. כפי שהוסבר במסמכי השימוע ובמסמך זה, שימוש במשאב המספור כמאפיין זיהוי קבוצתי ערכי שלא מטעמי צורך טכנולוגי אינו מהווה נימוק רגולטורי להגבלה, גם אם חלקית, של ניידות מספרים.

נוכח האמור לעיל, גורמי המקצוע במשרד התקשורת לא השתכנעו בדבר קיומה של חלופה סבירה יותר למוצע בשימוע.

העתקים:

מר מימון (מוני) שמילה, המשנה למנכ"לית ומנהל מינהל הנדסה
ד"ר עופר רז-דרור, סמנכ"ל בכיר ומנהל מינהל כלכלה
עו"ד בהרריה מנדלסון, היועצת המשפטית (בפועל)
עו"ד איה בן-פורת, סמנכ"לית בכירה ומנהלת מינהל פיקוח ואכיפה
מר גדעון שטרית, מנהל אגף בכיר רישוי
מר גיא בר נתן, מנהל תחום בכיר רישוי
מר אלי לוי, מנהל תחום אסדרה ורישוי
עו"ד יעל מלם-יפה, ממונה בכירה (ייעוץ משפטי)
גב' אתי שמואלי, מנהלת אגף הנדסת תקשורת
עו"ד מתנאל מזור, מנהל מחלקה בכיר (תביעות וחקיקה)
מר אסף אברהם, מנהל תחום הנדסת תקשורת (חירום ומספור)
מר טל אלימלך, מנהל תחום בכיר (רגולציה) במינהל כלכלה
מר אריאל שטיינר, ראש ענף (רגולציה) במינהל כלכלה